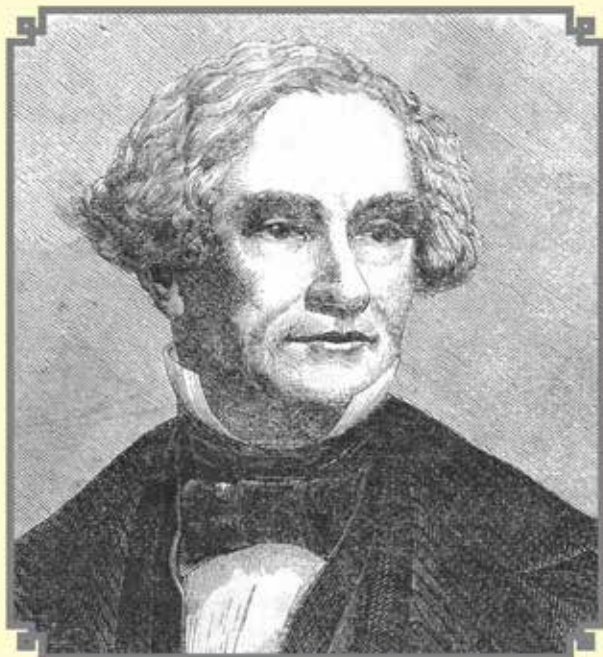

Biografisk text från 1859

Uppfinnaren
Samuel
Morse

Biografi:

Uppfinnaren Samuel Morse

– Återutgivning av text från 1859

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-221-3

Copyright © 2016 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksforlaget.se (imprint)

Mer info: www.e-boksforlaget.se

Förord

I den här e-boken får du läsa mer om en av 1800-talets viktigaste uppfinnare – Samuel Morse.

Det var Morse som skapade den första praktiska telegrafan, en uppfinning som revolutionerade kommunikationen.

Den här texten skildrar hans spännande karriär och hur den lovande konstnären bytte bana och blev uppfinnare.

Den här texten publicerades i januari 1859 i den svenska tidskriften ”Ny Illustrerad Tidning”.

Den här e-boken publicerades på sajten e-boksbiblioteket.se i december 2016.

Du får gärna länka till den här e-boken eller skicka vidare e-boken till vänner och bekanta. Du får till och med ladda ner den och sprida den vidare på din egen sajt eller blogg – men då kan vi inte göra eventuella ändringar, rättelser eller kompletteringar.

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Biografi: Uppfinnaren Samuel Morse

Den här texten publicerades ursprungligen den 15 januari år 1859 i tidskriften "Ny Illustrerad Tidning" med rubriken "Samuel Morse". Texten publicerades anonymt.

Uppfinnaren af den elektriska telegrafen, eller rättare af den nu brukliga elektromagnetiska telegrafen, Samuel Finley Breese Morse, föddes 1791 i Charleston (staten Massachusetts) i Förenta Staterna. Hans fader var prest och har gjort sig känd genom en geografi öfver Amerika. Sedan Samuel Morse erhållit sin uppfostran i Yale College, tillät hans fader, ehuru motvilligt, att han fick egna sig åt målarekonsten, för hvilken han ända från barndomen hyst stor håg. 1811 anlände han till London, der han studerade under Wests och Copleys ledning. Oaktadt han snart vann kännares bifall för en större målning, »Den döende Herkules», nödgades han dock, i brist på penningar, återvända till Amerika, der han en tid bortåt förskaffade sig ett knappt uppehälle genom porträttmålning. Men sedan han 1822 bosatt sig i Newyork, kom han i bättre omständigheter. Han erhöll af statsrådet uppdrag att porträttera i kroppstorlek Lafayette, som just vid denna tid, 1823, gjorde sitt triumftåg genom unionen.

Kort derefter stiftade han »Konst-föreningen», som sedan förbytte sig i en Konstakademi. År 1829 öfverreste Morse andra gången till Europa, der han uppehöll sig i 3 år, vechselvis i England, Frankrike och Italien, hvarefter han 1832 återvände på paketbåten »Sully» till Förenta staterna.

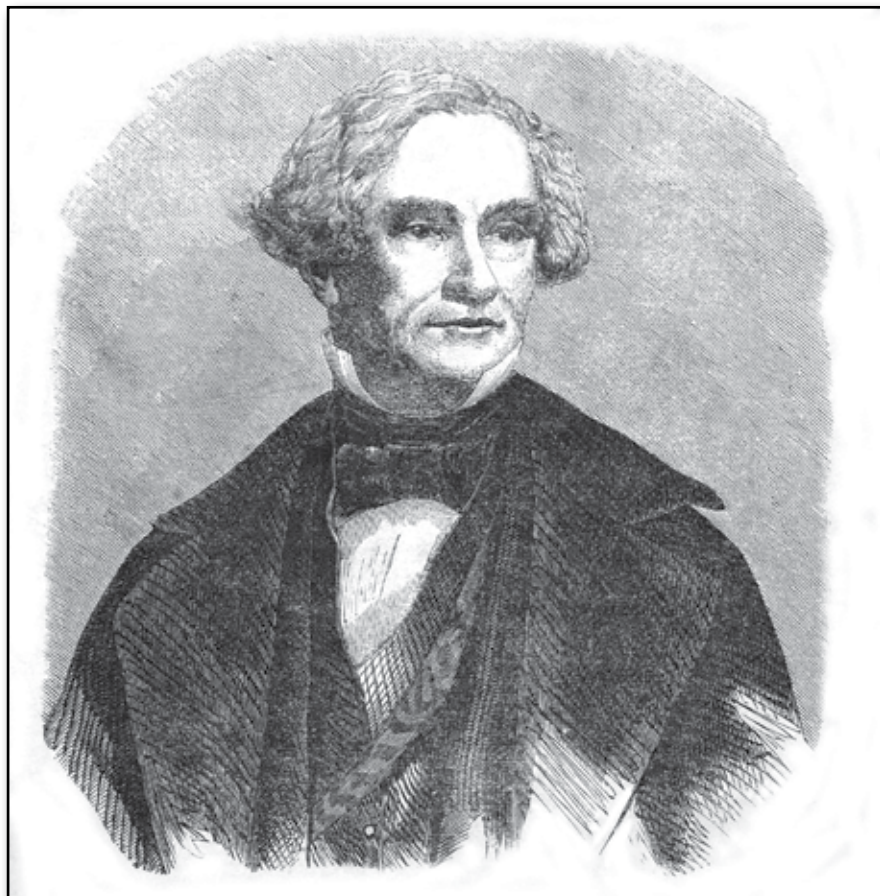
Denna öfverresa blef afgörande för Morse's framtida rigtning. Han hörde nemligen derunder en medpassagerare omtala de elektromagnetiska experimenter, som nyligen förehafts i Paris, och detta förde honom på tanken att begagna elektromagnetism såsom kommunikationsmedel. Vid sin ankomst till Newyork, utarbetade han en plan med afseende härå, men fann sjelf att den var opraktisk och återvände till sina taflor. Emellertid lemnade honom ej mer den idé, som engång inträngt i hans själ, och varje ledigt ögonblick blef af honom användt på dess förverkligande.

Såsom bekant, hade redan förut flere försök i denna rigtning blifvit anställda, såsom af Sömmering (1808) och Ampère (1820), Ritschie, Fechner, Gauss Weber, Steinheil och Wheatstone. Då Morse 1832 i Washington tog patent på sin uppfinning, hade Wheatstone i England och Steinheil i München bragt till stånd sina telegraf-apparater. Den sistnämndes öfverenstämmar i principen med Morse's, men dess invecklade maskineri gör den oändamålsenlig då linien är längre. På Steinheils egen inrådan, beslöt den jernvägskongress, som 1851 sammanträdde i Tyskland, att för framtiden begagna sig af Morse's system. Den första elektromagnetiska telegraf i Förenta staterna var den som 1844 trädde i verksamhet mellan Baltimore och Washington. Sedan dess har Morse haft den tillfredsställelsen att se sitt färdernesland öfverspunnet med ett nät af telegraftrådar, hvilka sammanlagdt utgöra en längd af ej mindre än 15,000 eng. mil (om-

kring 2,500 sv.).

Morse är tillika en af de första som framkastat planen om underhafs-telegrafer. Redan 1843 framlade han för skattkammars-sekreteraren i Washington planen om en underhafs-telegraf genom Atlantiska hafvet. År 1846 upptogo öfverste Colt och en herr Robinson från Newyork Morse's plan om undervattens-ledningar och inrättade med fullkomlig framgång en telegrafförbindelse mellan Long Island och Coney Island. Fem år senare arbetade redan telegrafer mellan Dover och Calais. Morse begaf sig åter öfver till England, der han i samråd med ingenjören Bright och andra sakkunniga personer anställde åtskilliga försök, som skulle utröna möjligheten af en telegraf-förbindelse mellan England och Amerika, hvarpå han åter begaf sig hem, der han på det kraftigaste verkade för saken.

Såsom en tacksamhetsgåfva för hans arbete och uppfinningar, hvilka kommit alla nationer till godo, erhöll Morse nyligen af de olika regeringarne i Europa och Amerika en betydlig summa penningar. Oaktadt denna lysande framgång, hyser Morse likväl ständigt den tanken att återvända till målarkonsten, som han omfattar med oförminskad värme.

SAMUEL MORSE.

Viktiga ord och personer

Ampère, André-Marie.

[1775–1836] Fransk fysiker och professor i Bourg-en-Bresse. Anses som upptäckaren av elektromagnetismen. Den elektriska måttenheten ampere är döpt efter honom.

Copley, John Singleton.

[1738–1815] Amerikansk konstnär. Var verksam både i England och dess kolonier. Är framför allt känd för sina porträtt av många av de mest kända personerna i New England.

Fechner, Gustav Theodor.

[1801–1887] Tysk filosof och psykolog. Fechner var en pionjär inom den experimentella psykologin och grundade forskningsgrenen psykofysik. Han gjorde också viktiga insatser för skapandet av telegrafan.

Gauss, Carl Friedrich.

[1777–1855] Tysk matematiker. Gauss betraktas som en av de viktigaste matematikerna genom historien. Han gjorde viktiga insatser inom både algebra, statistik, analys, geometri, mekanik, astronomi och nummerteorin.

Markisen av Lafayette.

[1757–1834] Fransk general och politiker. Lafayette deltog i flera slag under det amerikanska inbördeskriget och var god vän med George Washington. Han var även en av de ledande personerna under den franska revolutionen år 1789 och under juli-revolutionen år 1830.

Ritchie, William.

[1790–1837] Skotsk präst och fysiker. Tjänstgjorde som professor i naturfilosofi i London.

von Steinheil, Carl August.

[1801–1870] Tysk ingenjör, astronom, fysiker och uppfinnare. Steinheil tjänstgjorde som professor vid universitetet i München. Han var en pionjär när det gäller telegrafan.

von Sömmerring, Samuel Thomas.

[1755–1830] Tysk läkare och forskare. Var verksam som professor i Kassel, Mainz och München. Sömmerring var en av sin tids främsta anatomiska experter och gjorde viktiga upptäckter om lungorna, nerver och embryon. Han uppfann även en typ av telegraf. År 1823 blev han invald som ledamot i den svenska Kungliga Vetenskapsakademien.

Weber, Wilhelm Eduard.

[1804–1891] Tysk fysiker. Är mest känd som skapare av den första elektromagnetiska telegrafan. Tjänstgjorde som professor i Göttingen, Halle och Leipzig.

West, Benjamin.

[1738–1820] Amerikansk konstnär. Var verksam i både England och dess kolonier. Är framför allt känd för sina historiska målningar av militära slag under det amerikanska frihetskriget.

Wheatstone, Charles.

[1802–1875] Brittisk forskare och uppfinnare. Skapade bland annat stereoskopet för att se 3D-bilder. Är mest känd för mätmetoden "Wheatstones brygga" som används för att mäta elektriskt motstånd.

Fler böcker: E-boksforlaget.se

Om du gillar e-böcker om historia så kommer du att gilla utbudet hos E-boksforlaget.se

Det här förlaget är specialiserat på utgivning av äldre texter om arkeologi, resor och biografier.

Alla titlarna går att hitta hos de flesta e-bokhandlare, i iTunes samt på många bibliotek.

Här är några exempel på titlar:

Klassiska deckare

- "Sherlock Holmes: »Gloria Scott»"
- "Sherlock Holmes: Beryllkronan"
- "Sherlock Holmes: De fem apelsinkärnorna"
- "Sherlock Holmes: De rödhårigas förening"
- "Sherlock Holmes: Den avhuggna tummen"
- "Sherlock Holmes: Den blå karbunkeln"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna brudgummen"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna kapplöpningshästen"
- "Sherlock Holmes: Blodbokarna."
- "Sherlock Holmes: Det spräckliga bandet."
- "Sherlock Holmes: Den grekiske tolken"
- "Sherlock Holmes: Musgraves ritual"
- "Sherlock Holmes: Det gula ansiktet"
- "Sherlock Holmes: Det hemlighetsfulla mordet vid skogssjön"
- "Sherlock Holmes: Den hemlighetsfulle patienten"
- "Sherlock Holmes: Börsmäklarens biträde"
- "Sherlock Holmes: En skandal i Böhmen"
- "Sherlock Holmes: Krymplingen"
- "Sherlock Holmes: Lorden och hans rika amerikanska brud"
- "Sherlock Holmes: Mordet i Reigate"
- "Sherlock Holmes: Tiggaren med den kluvna läppen"

Arkeologi

- "Solgudens yxa och Tors hammare" (1899)
- "Hällristningarnas ålder" (1869)

- "Feniciska kolonier i Skandinavien" (1875)
- "Hällristningar på Kinnekulle" (1892)
- "Forntidens perioder" (1892)
- "Hur gamla är hällristningarna?" (1869)
- "Bohusläns bygdeborgar" (1909)
- "Bohuslänska hällristningar" (1879)
- "Fynden i Troja" (1878)
- "Förbindelse mellan Skandinavien och vestra Europa före Kristi födelse" (1889)
- "Svear och götar under folkvandringstiden" (1905)
- "Husaby kyrka" (1899)
- "Hällristningarna i Järrestad" (1881)
- "Nordens fartyg från hednatiden" (1872)
- "Anmärkningar rörande figurteckningar från forntiden" (1842)
- "Grafkistor af klufna och urhålkade stockar" (1894)
- "Den svenske solguden och den svenske Tyr" (1906)
- "Skånska fornminnen" (1853)
- "Ölands fornminnen" (1874)
- "Tors hammare" (1872)
- "Våra fornminnen – vad de lära oss" (1916)
- "Sveriges fasta fornlämningar från hednatiden" (1901)
- "Förstörda fornminnen i Bohuslän år 1924"

Djur & natur

- "Svenska djur i folktron" (1898)
- "Skäggets historia" (1893)
- "Kattens kulturhistoria" (1882)

- "Djurens sömn" (1889)
- "Katten i forntida Egypten" (1889)
- "Ett dygn på månen år 1870"
- "Orkidéernas historia" (1894)
- "Blomsterspråket" (1888)
- "Sveriges hundraser" (1880)
- "Guide till biskötsel" (1885)

Kulturhistoria

- "Midvinterns solfest" (1894)
- "Julen på 1870-talet – Skildringar och illustrationer i svenska tidskrifter"
- "Om julens härkomst" (1899)
- "Julen i Skåne på 1820-talet"
- "Nyaste och tillförlitligaste Drömboken" (1918)
- "1870-talets bästa tips för frisyrr och utseende"
- "Lyxens historia" (1870)
- "Gaffelns historia" (1889)
- "Kanalbyggen på planeten Mars" (1888)
- "Vårt solsystem" (1878)

Resor

- "Ett besök i Venedig år 1878"
- "Strandgatan i Visby år 1879"
- "Resa på Dalslands kanal år 1877"
- "Nyköpings slott" (1877)
- "Ett besök i Marstrand år 1882"
- "Min resa i Blekinge och Kalmar år 1854"
- "Resor med luftballong år 1873"
- "Runlejonet i Venedig" (1871)
- "En utflykt på Mälaren år 1871"

- "Skildring af Vestergötland år 1882"
- "Kalmar slotts historia" (1880)
- "Ett besök i Södertälje år 1881"
- "En färd på Donau år 1882"
- "Ringmuren i Visby" (1874)
- "Fredrikstens fästning och Karl XII" (1879)
- "Petras helgedomar" (1921)
- "Ett besök i Boxholm år 1885"
- "Ett besök i Roms katakomber år 1870"
- "Skildring av Riseberga klosterruiner" (1874)
- "Borgholms slottsruin" (1878)
- "Rundtur i södra Frankrike år 1880"
- "Ett besök på Djurgården sommaren 1868"
- "Sigtunas tidiga historia" (1872)
- "Helgeandskyrkan i Visby" (1878)
- "Norrköpings historia" (1871)
- "Ett besök i Waxholm år 1870"
- "Vadstena slott" (1875)
- "Skildring av Island" (1870)
- "Besök på Gripsholms slott år 1895"
- "Ett besök i Rom år 1870"
- "Besök på Helgoland år 1874"
- "Guide till Uppsala år 1875"
- "Kyrkoruinen S:t Katarina i Visby" (1877)
- "Gripsholms slott" (1877)
- "Ett besök i Strängnäs år 1874"
- "Ett besök i Visby år 1906"
- "Bohus fästning" (1869)
- "En resa på Rhen år 1866"
- "Ett besök i Ystad år 1872"

Svensk geografi

- "Märkliga orter i Sverige" (1883)
- "Skildring av Värmland år 1882"
- "Skildring av Dalälven år 1876"
- "Skildring av Ångermanland 1882"
- "Skildring av Bohuslän år 1882"
- "Skildring av Dalsland år 1882"
- "Skildring av Närke år 1882"
- "Skildring av Öland år 1882"
- "Skildring av Stockholm år 1882"
- "Skildring av Västmanland år 1882"
- "Skildring av Härjedalen år 1882"
- "Skildring av Gästrikland år 1882"
- "Skildring av Jämtland år 1882"
- "Skildring av Göteborg år 1882"
- "Skildring av Halland år 1882"
- "Skildring av Blekinge år 1882"
- "Skildring av Gotland år 1882"
- "Skildring av Södermanland år 1882"
- "Skildring av Östergötland år 1882"

Vikingar

- "Vikingatidens Lund och Birka" (1909)
- "Jomsvikingarnas saga" (1888)
- "Fyndet av vikingaskeppet i Gokstad år 1880"
- "Hervars och Hedreks saga" (1888)
- "Carl Larssons Uppsala-tempel" (1908)
- "Sagan om Ragnar Lodbrok och hans söner" (1880)
- "Sverige och vikingafärderna västerut" (1924)
- "Ett fartyg från vikingatiden – fyndet av Tuneskeppet 1867"